

Vaccination reddede kalvene fra at dø

Vaccine: Landmand Evald Skårup kan berette om overvældende gode resultater efter, at han er begyndt at vaccinere køer og kalve.

Af kvægdyrlæge Anders Bundgaard Voss, Dyrlægerne Himmerland Kvæg, medlem af Dyrlæger & Ko

Efteråret er godt i gang med rusk og regn. Vi ved alle, at det er nu, hvor kalvene fravænnenes og dyrene bindes ind, at problemerne med lungebetændelse kommer. Og i kælvningssæsonen på den anden side af vinteren kan der opstå alvorlige problemer med diarré hos de nyfødte kalve.

Begge dele har Evald Skårup på Hadilsgård i Haals oplevet. Og begge gange er

nye udbrud af sygdommene blevet stoppet gennem vaccination.

Besætningen består af knap 60 ammekøer; simmental, limousine og krydsninger. Der er opfødning af eget opdræt og 30 til 40 indkøbte krydsningskalve. Kalvene slagtes som ungtyre eller kvier, der leveres inden 16 måneder.

I staldperioden går køerne i stor fælles dybstrøelse. En del af dybstrøelsesboksen er adskilt fra den øvrige og bruges som kælvningsboks. Når græsningsæsonen starter, sættes køerne på græs i takt med, at de kælver. Hos Evald kælver alle kvier og køer inde på stald. Det giver god mulighed for opsyn og hurtig indgriben ved eventuelle problemer.

Colidiarré

I forsommeren 2017 var der tidlige dødsfald blandt nyfødte kalve. Evald Skårup er tilknyttet Dyrlægerne Himmerland Kvæg, der er en del af Dyrlæger og Ko, og som besætningsdyrlæge satte jeg behandling i gang og udtog materiale til undersøgelse på laboratoriet. Her blev der påvist E. coli K99.

Behandling af kalvene med antibiotika fortsatte ved de kommende kælvninger. Over sommeren døde i alt fire spædekælve, og ved årets slutning lå kalvedødeligheden for 2017 på 11,3 procent.

Mange flere kalve var syge, men overlevede heldigvis på grund af hurtig reaktion fra Evald og kontakt til dyrlægen. Evald har gennem flere år haft en sundhedsrådgivningsaftale, så han havde mulighed for selv at indlede behandling på kalvene, straks de fik symptomer på diarré.

Vaccination i gang fra februar

Vi vedtog allerede på det tidspunkt, at alle køer og kælvkvier skulle vaccineres mod colidiarré hos spædekælvene i et forsøg på at reducere akut diarré og dødsfald blandt dem. I starten af februar, i god tid inden kælvningerne skulle gå i gang, vaccinerede vi køerne med en vaccine, der foruden colidiarré beskytter mod virusdiarré på grund af Rota- og Coronavirus.

Vaccinen virker ved, at kalven optager råmælk med antistoffer i inden for få timer efter, at den er født. Evald fodrer køerne med wrap og en smule valset byg med mineralerne blandet i, så der er som regel rigelig med råmælk af god kvalitet,

Passiv immunisering

- Vaccination af moderdyr og overførsel af antistoffer med råmælk til kalven.
- Antistoffer passerer tarmvæggen indenfor de første 24 timer.
- Jo tidligere tildeling, jo højere overførsel af beskyttende antistoffer.
- Kalven skal drikke fire liter råmælk inden for to timer efter kælvning.
- For at få kalvene til at drikke nok på den korte tid, kan man lade køerne kælle i mindre hold med god plads.

og kalvene er livskraftige fra fødsel. Når de kælvende køer samtidig er adskilt fra de øvrige, er kalvene i reglen hurtige til at drikke råmælken.

I kælvningssæsonen 2018 var der ingen døde kalve med colidiarré. Vi har gentaget vaccinationerne i 2019 med samme gode resultat.

Lungebetændelse fra virus

Som om frafald på grund af colidiarréerne ikke var nok, blev besætningen i december 2017 ramt af et udbrud af BRS-virus, som ramte kalve på fem til syv måneder i fedestalden. Der blev behandlet massivt med både antibiotika og smertestillende. Der døde i alt ni kalve i al-

Colidiarré

- Neonatal (latin for nyfødt) colidiarré skyldes én bestemt colitype: K99.
- Dødsfald kan optræde indenfor det første levedøg uden, at kalven når at få diarré-symptomer.
- Diagnosen stilles ved gødningundersøgelse, eventuelt i kombination med obduktion.
- Behandling er ofte udsigtsløs. Vaccination er en mulighed for fremtidig sikring mod sygdommen.

- en professionel samarbejdspartner

Dyrlæger & Ko består af 28 kvægpraksis og knap 125 professionelle kvægdyrlæger fordelt over hele landet. Vi har vores daglige gang i knap 1.600 besætninger med sundhedsrådgivningsaftale og tilser således over 50% af den samlede malkekvægsbestand i Danmark.

Læs mere på
www.dyrlaegerogko.dk
eller på
www.facebook.com/dyrlaegerogko

Efter at have set de gode resultater er Evald Skårup (til højre) ikke i tvivl om, at han vil fortsætte med at vaccinere køer og kalve.

dersgruppen fra lillejuleaften til nytår, og der var yderligere frafald i januar og februar.

Inspireret af de gode resultater fra vaccination mod colidiarreeerne besluttede vi at vaccinere alle kalve med en vaccine, der dækker mod BRS-virus, parainfluenza og en af de væsentlige lungebetændelses-bakterier: Mannheimia haemolytica.

Vaccination skulle foretages ved indbinding, så kalvene var dækket ind i vinterperioden. Uheldigvis kom der et mindre udbrud i juni, som trods tidlig behandling med smertestillende kostede et par dødsfald. Ved udgangen af 2018 var besætningens kalvedødelighed således øget til 14,8 procent.

Vaccinerede selv køerne

Hvor dyrlægen af praktiske årsager havde forestået vaccination af køerne, valgte vi, at Evald selv skulle stå for at vaccinere kalvene i fedestalden. Der blev udleveret vaccine og automatsprøjte, og Evald og familien kunne stille og roligt vaccinere alle kalvene to gange i oktober. Der skal to vacciner til for at opnå effekt af vaccinen.

Der blev desuden ordineret vaccine til de kalve, der måtte komme til i løbet af perioden, dels eget tillæg, dels indkøbte krydsningskalve. På den måde var alle kalve godt beskyttet mod lungebetændelse.

Der blev i løbet af vinteren indsat 36 kalve. Enkelte af dem er i år behandlet mod

lungebetændelse med antibiotika og smertestillende, men ingen kalve er døde som følge af lungebetændelse i år, indtil nu.

Dødelighed faldet markant

Dødelighed hos kalvene er i 2019, indtil udgangen af september måned, én kalv. Det vil sige et stort fald i kalvedødeligheden.

For Evald Skårup er der ingen tvivl om, at vaccinationerne har hjulpet gevaldigt på kalvesundheden:

"Med så overvældende gode resultater stopper vi ikke med at vaccinere. Det næste hold fravænnede kalve er allerede vaccineret første gang og bliver vaccineret igen indenfor få dage. Køerne

- BRS står for bovine respiratory syncytial virus.
- Det mest udbredte luftvejsvirus hos kvæg i Danmark.
- Angriber særligt fravænnede kalve og ses hyppigt i efterår og vinter.
- Kan som andre virussygdomme ikke behandles med antibiotika.
- Forebyggelse er afgørende for at undgå tab som følge af viruslungebetændelse.

får selvfølgelig en ny omgang vaccination mod colidiarree hos de nyfødte kalve, inden kælvningerne starter igen sidst i februar", siger han.